

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної
та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ПРАКТИЧНА РИТОРИКА В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
Викладач(-і)	Вікторія БАРАБАШ, Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 649-24-24
Е-mail:	viktoria-k67@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 26 годин, практичні заняття – 13 годин, самостійна робота – 81 годин. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська/англійська. Рік викладання – 2022.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіка, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Професійна етика викладача та науковця» значно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: «Педагогіка вищої школи», «Філософія», «Методологія та організація наукових досліджень».

1. Мета і завдання дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Практична риторика в професійній діяльності» – формування у здобувачів вищої освіти за III науково-освітнім рівнем «доктор філософії» цілісного, системного уявлення предмету риторика, актуалізувати знання про специфіку усної професійної комунікації, сформувати комплекс компетенцій для створення монологу та діалогу в публічному спілкуванні. Вивчення дисципліни допоможе аспірантам на практиці підтримати мовний імідж вправного оратора, який вільно орієнтується у фаховій проблематиці та вміє її репрезентувати.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку майбутніх фахівців та забезпечення їхньої конкурентоспроможності на сучасному ринку праці;
- навчання мистецтву створювати з урахуванням професійної комунікативної спрямованості тексти певних жанрів, насамперед в усній формі;
- сприяння практичному оволодінню навичками ораторського мистецтва, культурою вербального спілкування.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- національний і міжнародний мовний етикет в усному професійному спілкуванні;
- особливості усної міжкультурної комунікації в професійній сфері;
- екстраполювати основні закони риторики на риторичну майбутньої професії;
- сучасні формати публічного виступу відповідно до ситуації спілкування.

вміти:

- аналізувати й вибирати професійно значущий мовленнєвий жанр та створювати ефективну композицію промови;
- аргументувати та відстоювати власну позицію перед будь-якою цільовою аудиторією;
- володіти полемічним мистецтвом (диспут, полеміка, дискусія); системно аналізувати весь комунікативний процес (рефлексія).

набути соціальних навичок (softskills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf; [Положення про організацію вивчення вибіркового навчального плану ЗВО http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf); Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ <http://www.kntu.kr.ua/doc/dobro.pdf>.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Риторика як інтегративна наука публічної переконуючої комунікації.

Тема 2. Основні роди, види і жанри красномовства.

Тема 3. Основні етапи зародження й розвитку риторики в історії людства.

Тема 4. Зародження ідеалу вітчизняного красномовства: толерантність, емоційність, соборність, образність, сердечність. Українське ораторське мистецтво XVII–XVIII ст.

Тема 5. Проблеми розвитку риторики XX – початку XXI ст. **Тема 6.** Етика педагога та вченого в системі вищої освіти.

Тема 6. Неориторика: напрями і надбання. Сучасні риторичні школи. **Тема 8.**

Наукова етика, її складові.

Тема 7. Професійне красномовство: цілі та завдання. Формування позитивного іміджу ділової людини.

Тема 8. Презентація як різновид публічного мовлення.

Тема 9. Тренінги. Теоретичні та методологічні основи групового навчального риторично-психологічного тренінгу.

Тема 10. Прийомистворення атмосфери взаємодії та ефективного спілкування. Робота в жанрах.

Тема 11. Тренінг Акторська майстерність.

Тема 12. Дебати як різновид публічної дискусії. Структура переконуючого виступу.

5. Рекомендовані джерела інформації:

1. Андерсон К. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів / пер. з англ. Олександра Асташова. 2-ге вид. К., 2017.

2. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посіб. К., 2003.

3. Джеймс Борг Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Н. Лазаревич. Харків: Вид-во «Ранок»: Фабула, 2020. – 304 с.

4. Ділове спілкування: усна і писемна форми :навч. посіб. / О. О. Тележкіна, Н. О. Лисенко, О. О. Кушнір, О. О. Литвиненко, Н. В. Піддубна. Х. :Смугастатипографія, 2015. 384 с. URL:

https://pidru4niki.com/84441/dokumentoznavstvo/dilove_spilkuvannya_usna_i_pisemna_formi

5. Канеман Д. Мислення швидко й повільно / пер. з англ. Максим Яковлев. К., 2017. 480 с.

6. Колотилова Н.А. Риторика. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с. URL: <https://pidru4niki.com/1584072023290/ritorika/ritorika>

7. Крикун В.Ю. Риторика. К., 2019. 223 с.

8. Кушнір Р.О. Великий оратор, або як говорити так, щоб Вам аплодували стоячи. Дрогобич: Коло, 2013. 258 с URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kushnir_Roman/Velykyi_orator_abo_iak_hovoryty_tak_schob_Vam_aploduv_aly_stoiachy.pdf?

9. Мацько Л. І. Риторика // http://pidruchniki.ws/00000000/ritorika/ritorika_-_matsko_l_i

10. Онуфрієнко Г.С. Риторика: Навч. посібник. 2-ге вид. перероб. та доп. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 624 с.

11. Сучасна ділова риторика: навч. посіб. / О. Б. Олійник. К. : Кондор, 2010. 166 с.

12. Wow-виступ по-українськи. Ноу хау сучасного оратора/ Андрій Степура 2-е вид. Дніпро: Моноліт, 2019. 304с

Додаткова:

1. Амеліна С. М. Тренінги з розвитку умінь та навичок діалогічного спілкування. Дніпропетровськ :Пороги, 2005 73 с.

2. Керол Флемінг Говорити легко та невимушено. Як стати приємним співрозмовником

3. Коваленко С.М. Сучасна риторика: Навчально-практичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 184 с.

4. Олійник О.Б. Риторика // http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika_-_oliynik_ob

5. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання/ Пер. з англ. К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. 416с.

6. Сагач Г. М. Ділова риторика: Мистецтво риторичної комунікації. К., 2003.

7. Сагач Г. М. Риторичний квітник: афористичний золотий словник. К., 2004.

Інформаційні ресурси:

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського.
URL:<https://dnpb.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Електронна бібліотека – підручники. URL: <http://www.info-library.com.ua/>
4. Rhetoriklernen - WasistRhetorik? - SeineRhetorikverbessernURL:
<https://www.youtube.com/watch?v=p4eovvDsqNc>.